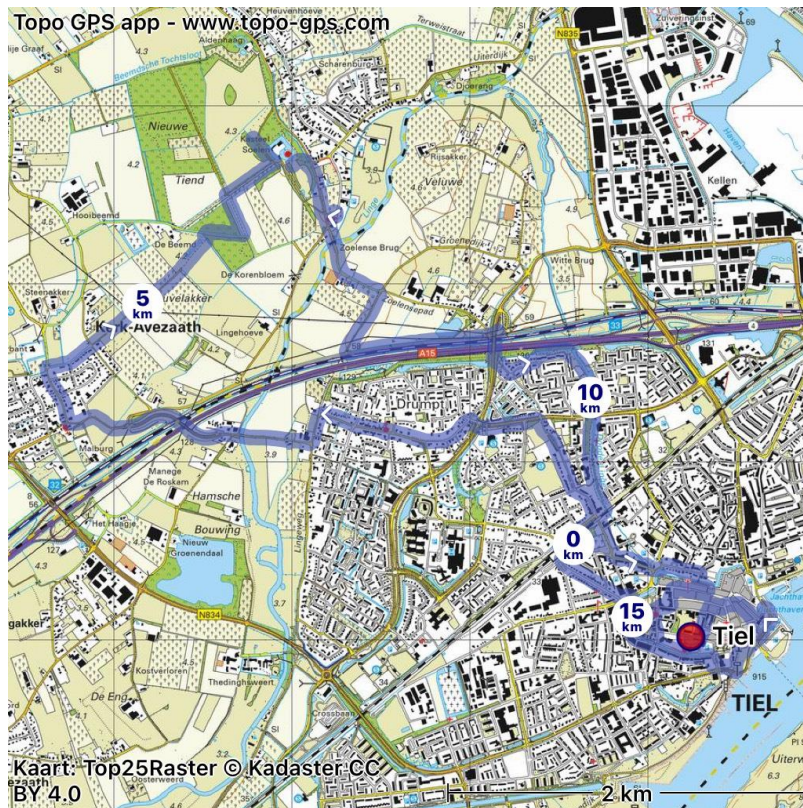

Koloniale wandeling Tiel: Begraafplaatsen en Bogoriana

Startpunt: NS Station Tiel

Eindpunt: NS Station Tiel

Parkeren: P&R Tiel (Boerhaavelaan of Stationsweg)

Horeca: volop in de binnenstad; De Zoelense brug, Achterstraat 2 Zoelen

Lengte van de wandeling: 5, 11 of 16 km

GPX-bestand: Topo GPS koloniale wandeling Tiel

Museum: Flipje en Streekmuseum Tiel (di-zo)

Deze rondwandeling voert eerst door het mooie buitengebied van Tiel. Daarna bezoeken we de oude binnenstad, die door de Tweede Wereldoorlog zwaar werd getroffen. In Tiel en omgeving zijn verrassend veel sporen van Nederlands koloniale verleden terug te vinden. Van de koloniale elite tot de koloniale soldaat, van Suriname en de Antillen tot Indonesië. Deze rondwandeling voert eerst door het mooie buitengebied van Tiel. Daarna bezoeken we de door de Tweede Wereldoorlog zwaar getroffen oude binnenstad. In Tiel en omgeving zijn opvallend veel sporen van Nederlands koloniale verleden terug te vinden. Van de koloniale elite tot de koloniale soldaat, van Suriname en de Antillen tot Indonesië.

Route

1. Sla, met je rug naar de uitgang van station Tiel, linksaf en steek 40 meter verderop de spoorwegovergang over. Aan het eind rechtsaf en voorbij de fietsenrekken het smalle voetpad inslaan. Aan het eind van het voetpad linksaf. Op de kruising met de Prinses Marijkelaan, de Lingedijk vervolgen, die verderop Sportparklaan heet. Loop deze laan langs de sportvelden helemaal af. Je komt uit op de drukke Laan van Westroijen. Sla deze naar links in en ga hierna op de grote rotonde rechtdoor, Drumptselaan.
2. Je komt uit in het vroegere dorp Drumpt dat is opgeslokt door Tiel. Sla bij de eerste kruising linksaf de dorpsstraat in. Waar precies weten we niet, maar in Drumpt woonde in de jaren 1840 de familie Pijnacker Hordijk. Cornelis Pijnacker Hordijk die op 13 april 1847 in dit dorp werd geboren, bracht het tot gouverneur-generaal van Nederlands-Indië. Zijn vijf jaar oudere broer Jacobus was fabrikant in Nederlands-Indië en later Kamerlid voor de liberalen.
3. Loop de Dorpsstraat verder af, tot de tweede straat links, Elzenlaan, die je inslaat. 30 meter verder is rechts de oprit naar het kerkhof Drumpt. Tot 1864 stond hier de Drumptse (hervormde) kerk. In die kerk was in 1807 Willem Jacob Crol dominee. Op 18 november van dat jaar werd zijn zoon in Drumpt geboren: Johannes Didericus Crol. Van 1859 tot 1866 was deze gouverneur van Curaçao en daarvoor gezaghebber van Sint-Maarten.
4. De Dorpsstraat gaat over in de burgemeester Meslaan die je helemaal uitloopt. Sla op de T-splitsing linksaf, Lingedijk. Sla de eerste weg rechts in: Culemborgse Grintweg. Verderop heet deze weg Daver. Zij voert eerst over de Linge en vervolgens over de A15 en de Betuwelijn. Na de Betuwelijn de weg blijven volgen richting de kerk van Kerk-Avezaath. Sla bij de kerk rechtsaf, Dorpsstraat. Sla de vierde straat rechts in, Munnikendijk.
5. De Munnikendijk gaat aan het eind over in een voetpad. Aan het einde over een bruggetje, linksaf, nog een bruggetje over en bij knooppunt V43 rechtsaf. Bij knooppunt V51, linksaf. Je bent nu op het landgoed Soelen. Op de viersprong bij knooppunt V90 rechtsaf, richting kasteel Soelen. Je komt uit bij het kasteel en neemt bij knooppunt V42 en vervolgens V49 het wandelpaadje langs kasteel Soelen.
6. Als je het pad na kasteel Soelen uitkomt min of meer rechtdoor, de Uiterdijk in. Aan Uiterdijk 62 (een kwartier lopen) ligt het landhuis Djoerang, vernoemd naar de plantage Djoerang (kloof) op Java die in de jaren 1840 in bezit was van C.J. Hasselman. Het landhuis is alleen 's winters vanuit de verte te zien en niet voor publiek toegankelijk, reden waarom wij het niet bezoeken. Wij slaan op de Uiterdijk

de eerste weg rechts in, Kerkstraat. Je komt langs een wit kerkje met rondom een kerkhof. Door het hek van het kerkhof, rechtsaf en 20 meter verder is het graf te vinden van C.J. Hasselman. Na het bezoek aan het kerkhof linksaf en aan het eind van de Kerkstraat linksaf, Achterweg. Iets verderop verandert de naam in Zoelenseweg en voert over de Linge. Op de viersprong rechtsaf, een fietspad op. Je loopt af op de A-15 en de Betuwelijn. Aan het eind linksaf, het fietspad langs de Betuwelijn/A-15. Je komt uit op een grotere weg. Daar rechtsaf en onder het viaduct door en dan links de trap op en linksaf het voetgangersdeel van de brug over de A-15 en de Betuwelijn over.

7. 25 meter nadat je de brug over bent linksaf, een trap af. Je slaat aan het eind rechtsaf. Op de eerstvolgende viersprong linksaf, een woonwijk in. Op de T-splitsing linksaf en direct weer rechtsaf, De Schouw. Bij huis nr 98 linksaf een smal pad inslaan tussen twee huizen door dat al snel naar rechts afbuigt en langs een dode arm van de Linge voert. Blijf dit pad volgen, sla nergens af. Je kruist een drukke verkeersweg en vervolgt dan het pad aan de overzijde. Blijf dit pad volgen. Op de Y-splitsing het pad links langs het water inslaan. Uiteindelijk komt het pad, na een bocht naar rechts uit op een straat, de Lingedijk. Sla linksaf de Lingedijk in.

(Afkorting: wie de binnenstad niet wil bezoeken en de wandeling met 5 km wil inkorten loopt hier rechtdoor, de burgemeester Bönhofflaan in.

Stadswandeling: wie alleen de 5 km lange stadswandeling Tiel wil maken slaat – met de rug naar het station - linksaf, spoorwegovergang over, rechtsaf langs de fietsenrekken en vervolgens het voetpad langs de Boerhaavelaan. Aan het eind rechtsaf: Lingedijk).

8. Op Lingedijk 1 is de ingang van de begraafplaats Ter Navolging (rijksmonument). Op deze algemene begraafplaats liggen relatief veel mensen die in de koloniën carrière hebben gemaakt. Als je direct op de begraafplaats naar rechts gaat kom je bij het graf van Cornelis Atzes Hoekstra (1852-1911). Deze predikant/journalist heeft zijn sporen verdient in koloniaal Suriname. Op deze begraafplaats ligt ook B.R.P. Hasselman (1828-1897). Hij werkte van 1847 tot 1860 als ondernemer in Nederlands-Indië. Daarna was hij dertig jaar, van 1867 tot 1897, burgemeester van Tiel. Op Ter Navolging ligt ook Jan Theodorus ten Bosch (1844-1890) begraven. Als officier in het koloniale leger verdiende hij tijdens de Atjehoorlog een Militaire Willem-Orde. Tevens zijn de graven terug te vinden van Gerard Cornelis Schonck (1807-1892), die als bestuursambtenaar op Java werkte en tenslotte de koloniale ambtenaar Dirk Simon de Jong (1832-1880).

9. Na een bezoek aan de begraafplaats rechtsaf en op de viersprong linksaf, Stationsstraat. Op Stationsstraat 29 woonde de schilder Anton Vincent Cornelis Pohl (1876-1942) geboren in Pasuruan op Java.
10. Aan het eind van de Stationsstraat linksaf. Direct weer linksaf, Voor de Kijkuit. Deze straat (Voor de Kijkuit) voert naar de Joodse begraafplaats met het graf van Bernard van Weenen (1841-1908). De begraafplaats is helaas niet vrij toegankelijk is. Daarom slaan we op Voor de Kijkuit de eerste straat rechts in: Konijnenwal. Waar de Konijnenwal naar links buigt, rechtsaf een pad in naar een fiets/voetgangersbrug over de stadsgracht.
11. Neem de trap naar boven. Dan linksaf en het eerste straatje rechts, Oliemolenteeg. Op het eind rechtsaf, Waterstraat, een voetgangersgebied. Op Waterstraat 51 had Bernard van Weenen zijn tabaksfabriek en -winkel, Sumatraplant. Sla op de Waterstraat de tweede weg links in, Hoogeinde. Aan het eind links, Ambtmanstraat. Na het Ambtmanshuis te hebben bekeken rechtsomkeer maken en gezien vanuit de Ambtmanstraat rechtsaf, Sint Walburgstraat in. Op de viersprong linksaf, Binnenmolenstraat en deze uitlopen tot aan het de gracht. Daar voor de brug linksaf, het voetpad (Kastanjelaantje) langs de gracht, dat naar de Sint Maartenskerk voert.
12. Aangekomen bij de kerk naar links. In het park voor de Maartenkerk is een aantal oorlogsmonumenten te vinden. Hier is ook een gedenksteen te vinden ter herinnering aan Molukse militairen gesneuveld in Nederlands-Indië. Terug en het pad langs de kerk nemen en aan het eind linksaf, Schoolstraatje. Rechtdoor door de Kerkstraat (rechts ligt de schouwburg (Agnietenhof). Iets verderop ligt de Caeciliakapel. De Kerkstraat (die zich iets vernauwt) blijven volgen en dan de tweede straat rechtsaf, de Vleesstraat.
13. De Vleesstraat komt uit op de Markt. Steek de Markt over en steek rechts van de HEMA een smalle straat in, Marktgang (soms moet je het ijzeren hek openen). Aan het eind rechtsaf, Plein. Je loopt deze straat uit tot je uitkomt bij het Flipje en Streekmuseum. Helaas zijn de schilderijen van Pohl niet op zaal te bezichtigen. Wel is er een prachtige porseleincollectie te zien van het Tielse doktersechtpaar Hoogeboom-Blijenberg, waaronder een Japans servies van imari-porselein. Veel van dit kostbare porselein werd in de 17^e en 18^e eeuw door de Verenigde Oost-Indische Compagnie naar Nederland gebracht. Hoe dit servies in handen van het doktersechtpaar kwam, is onbekend.
14. Na een eventueel bezoek aan het Streekmuseum linksaf en direct rechtsaf, onder de Waterpoort door, die na de Tweede Wereldoorlog steen voor steen is herbouwd. Op

de dijk linksaf. Beneden zie je Havendijk 2 liggen, een groot wit pand. Hier werd in 1847 Françoise J.J.A. Junius geboren. Deze domineesdochter was een van de eerste schrijfsters van Indische romans. Zij werd bekend onder het pseudoniem Annie Foore.

15. Keer om en loop langs de Waalstraat langs de Waal (je houdt de rivier aan je linkerhand). Blijf langs de Waaldijk lopen tot een viersprong van fietspaden. Hier nog even rechtdoor richting Ophemert en 20 meter verder naar rechts van de dijk af in de richting van een oorlogsmonument. Daar linksaf en onder de wal doorlopen. Aan het eind het trapje op, rechtsaf en bij de bankjes weer de trap af. Loop in de richting van de grote rotonde. Daar oversteken en rechtsaf het voetpad in. Net voor de gracht linksaf: Hucht. Je houdt de gracht aan je rechterhand
16. Deze straat langs de gracht blijven volgen. Verderop heet ze Sint Walburgbuitensingel. De weg vervolgen tot een gele fiets/voetgangersbrug rechts over de gracht. Hier de drukke verkeersweg oversteken en direct naar links, langs het benzinestation. Na het benzinestation direct naar rechts, Doctor Schaepmanstraat. Deze voert linea recta naar station Tiel.